

2. Официальный сайт РЖД: Российские железные дороги [Электронный ресурс] URL: <http://rzd.ru/> (дата обращения 17.09.2013)
3. Транспорт и общество // Интернет-портал газеты Транспорт России [Электронный ресурс] URL: <http://www.transportrussia.ru/transport-i-obschestvo/vot-bilet-na-balet.htm> (дата обращения 17.09.2013)
4. Убытки РЖД от электричек за год составили 9 миллиардов рублей // Интернет-портал газеты Курс [Электронный ресурс] URL: <http://kurs.ru/news/12357/ubytki-rzhd-ot-elektrichek-za-god-sostavili-9-milliardov-rublej> (дата обращения 17.09.2013)
5. Джордж Оруэлл «1984»: Прогресс; Москва, 1989.

УДК 657.1.014.134:006.07

ТРИКОЗ АННА МИКОЛАЇВНА

КУРИШКО О.О.

Украина, м.Суми, Українська академія банківської справи НБУ
Ania37300@mail.ru

**ВПЛИВ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ БУХГАЛТЕРСЬКОГО
ОБЛІКУ ТА ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ НА ОБЛІКОВУ СИСТЕМУ
ПАТ «УКРСОЦБАНК»**

У статті розглядаються теоретичні засади та практичний інструментарій використання міжнародних стандартів фінансової звітності в обліковій системі ПАТ «Укрсоцбанк».

Важливим етапом у процесі розвитку ринкової економіки України та її інтеграції до світового товариства є глобалізація та гармонізація вітчизняного бухгалтерського обліку відповідно до міжнародних стандартів.

Трансформація бухгалтерського обліку і фінансової звітності ще не дійшла до свого завершального етапу, вона й надалі продовжує вдосконалюватися та зазнавати змін.

Тому, на сьогоднішній день українська економіка залежить від обрання у якості концептуальної основи бухгалтерського обліку МСФЗ та її практичного впровадження [1].

Для цього необхідна була реформа бухгалтерського обліку, викликана необхідністю гармонізації національних та міжнародних стандартів, яка призвела до суттєвих змін в організації обліку банку.

Так як, саме перехід на Міжнародні стандарти фінансової звітності у повному обсязі є одним із показників стабільності та готовності банку бути надійним бізнес партнером в конкурентному та глобалізованому світі.

ПАТ «Укрсоцбанк» не являється винятком, і тому з 1 січня 2009 року разом із іншими банками почав реформування свого бухгалтерського обліку та фінансової звітності згідно міжнародних стандартів.

Для поступового і правильного переходу складання звітності за міжнародними стандартами ПАТ «Укрсоцбанк» використовує ряд концептуально нових методологічних нормативно-правих документів, які регламенту-

ють порядок ведення бухгалтерського обліку фінансових інструментів за міжнародними принципами та концептуально нового порядку складання і структури фінансових звітів, розроблених НБУ та Міністерством фінансів. Але законодавча база постійно зазнає змін, і тому не має можливості остаточно завершити процес трансформації фінансової звітності згідно міжнародних стандартів. Ця проблема стосується усіх банків, тому потребує негайного вирішення [2].

Для переходу на міжнародні стандарти ПАТ «Укрсоцбанк» застосовує спеціально розроблений план рахунків бухгалтерського обліку та інструкцію до його застосування. Даний захід необхідний для правильного відображення, здійснюваних банком операцій на рахунках.

У ПАТ «Укрсоцбанк» кожного року розробляється відповідно до встановлених вимог внутрішня облікова політика, визнання і оцінки окремих статей балансу і операцій.

За МСФЗ облікова політика не повинна зазнавати будь-яких змін без явної необхідності, в той час як даний банк змушений вносити корективи, так як чинні законодавчі положення та норми постійно змінюються. Даний недолік потребує вирішення для того, щоб гармонізувати національні вимоги із міжнародними. Ці питання розкриті в МСФЗ 1 «Подання фінансової звітності та МСБО 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки».

За стандартом МСБО 8 передбачається ієрархія принципів, якими необхідно керуватися при виборі облікової політики на рік. Основною вимогою даного стандарту є професійний вибір облікової політики для забезпечення користувачів достовірною та доречною інформацією, щоб вони мали змогу приймати об'єктивні рішення. ПАТ «Укрсоцбанк» із 2009 року застосовує політику, яка в загальному відповідає вимогам міжнародних стандартів та специфіці банку, але зміни, яких вона зазнає кожного року вносять протиріччя до основних правил її складання.

Для правильного її складання необхідно виконати завдання співставності показників звітності банку, завдяки узгодженню сум попередніх звітних періодів.

Зокрема, у таблиці 1. представлено таке узгодження.

Далі представлені суттєві судження щодо застосування принципів облікової політики ПАТ «Укрсоцбанк», сформовані керівництвом при підготовці даної фінансової звітності, що відповідає міжнародним стандартам та основні джерела невизначеності оцінок:

а) Зменшення корисності позик та авансів. Керівництво оцінює зменшення корисності шляхом оцінки вірогідності погашення позик та відшкодування авансів на основі аналізу окремих позичальників по позиках, які є значними самі по собі, а також у сукупності по позиках, які є незначними самі по собі і які мають аналогічні умови та характеристики ризику.

Таблиця 1. Узгодження суми власного капіталу, визнаної у звітності за П(С)БО України та суми власного капіталу, визнаної у звітності з МСФЗ, тис. грн. [2]

Назва застосовуваного коригування	31 грудня 2011	1 січня 2011
Загальна сума власного капіталу, визнана у звітності згідно з П(С)БО України	6 607 773	6 570 187
Зміна методу оцінки кредитів та заборгованості клієнтів та коштів в інших банках	408 939	577
Зміна методики визначення резервів за зобов'язаннями	28 444	20 924
Коригування оцінки цінних паперів	-29 682	-27 388
Коригування амортизації основних засобів	-28 879	-40 187
Коригування відстрочених податків	-43 442	44 638
Коригування комісійних доходів	-44 425	-21 322
Інше	-20 845	-37 523
Загальна сума власного капіталу, визнана у цій фінансовій звітності	6 877 883	6 509 906

Наступне узгодження параметрів обліку наглядно представлено у таблиці 2.

Таблиця 2. Узгодження суми прибутку за період, визнаної у фінансовій звітності згідно з П(С)БО України, та суми сукупного прибутку, визнаної у фінансовій звітності згідно з вимогами МСФЗ, за рік, що закінчився 31 грудня 2011 року, тис. грн. [2]

Назва застосовуваного коригування	2011
Прибуток за період, визнаний у звітності згідно з П(С)БО України	14 853
Різниця між сумами зносу, відображеними у звітності згідно з П(С)БО та у звітності згідно з МСФЗ	11308
Зміна методу оцінки кредитів та заборгованості клієнтів, та коштів в інших банках	408 362
Зміна методики визначення резервів за зобов'язаннями	7520
Коригування оцінки цінних паперів	-2120
Коригування відстрочених податків	-88 080
Коригування визнання комісійних доходів	-23 103
Інше	18 198
Чистий прибуток, визнаний у цій фінансовій звітності	346 938

Фактори, що беруться до уваги при оцінці окремих позик, включають історію погашення, поточний фінансовий стан позичальника, своєчасність погашення і заставу, якщо така існує. Для визначення суми зменшення корисності керівництво проводить оцінку сум та строків майбутніх платежів з погашення основної суми заборгованості та процентів і надходження від реалізації застави, якщо така існує. Після цього ці грошові потоки дисконтуються із застосуванням початкової ефективної ставки проценту. Фактичні платежі з погашення основної суми заборгованості і процентів залежать від спроможності позичальника генерувати грошові

потоки від операцій або отримати альтернативне фінансування і можуть відрізнитися від оцінок керівництва.

Фактори, що беруться до уваги при оцінці зменшення корисності позик, що оцінюються у сукупності, включають історичний досвід понесення збитків від кредитування, процент простроченої заборгованості у кредитному портфелі та загальні економічні умови. Якби фактичні суми погашення були меншими, ніж за оцінками керівництва, ПАТ «Укрсоцбанк» повинен був би відобразити в обліку додаткові витрати у зв'язку із зменшенням корисності.

б) Оцінка вартості будівель. Будівлі відображені за справедливою вартістю за вирахуванням накопичених зносу та збитків від зменшення корисності.

Для визначення справедливої вартості застосовувався метод ринкового підходу. Ринковий підхід ґрунтується на аналізі результатів порівнянних продажів аналогічних будівель. Оцінка справедливої вартості будівель вимагає формування суджень та застосування припущень щодо порівнянності об'єктів майна та інших факторів. Для оцінки справедливої вартості об'єктів нерухомості керівництво залучає зовнішніх незалежних оцінювачів.

Наступним кроком стало розроблення пакету концептуально нових методологічних інструкцій з обліку основних фінансових інструментів, а саме впровадження у практику методів нарахування та переоцінки активів та побудови прозорої системи резервів для покриття ризиків та можливих втрат.

Так, сутністю даного реформування було відображення реальної вартості активів і капіталу банку та відображення прибутковості активів. Сутність методу нарахування стала полягати у тому, що доходи і витрати стали відображатися у тому звітному періоді, в якому виникли, а не тоді, коли виплатилися кошти. Це мало важливе значення для ПАТ «Укрсоцбанк», тому що він використовує великі суми залучених і розміщених коштів, а також має справу із різною ліквідністю. Переваги цих змін є досить вагомими, так як доходи і витрати приводяться у відповідність, що дає змогу звітувати про теперішній та майбутній стан банку.

Отже, основною визнавалася оцінка активів і зобов'язань за справедливою вартістю, яка повинна була враховувати метод переоцінки, що являється основним методом регулювання її вартості.

ПАТ «Укрсоцбанк» використовує два методи переоцінки, пов'язаної із цими факторами:

- зміною ринкової вартості активів;
- зміною офіційного обмінного курсу гривні щодо іноземних валют та банківських металів [3].

Використання цього методу дало змогу відображати реальну вартість фінансових інструментів, що посприяло в отриманні достовірної фінансової звітності.

1 січня 2012 р. ПАТ «Укрсоцбанк» склав окрему фінансову звітність згідно з Інструкцією «Про складання та оприлюднення фінансової звітності банків України». Дана фінансова звітність є першою окремою фінансовою звітністю за МСФЗ.

Ця окрема фінансова звітність підготовлена на основі принципу історичної вартості, за винятком фінансових активів, що обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток, цінних паперів в портфелі банку на продаж, та будівель, які відображені за справедливою вартістю.

Підготовка даної окремої фінансової звітності вимагає від керівництва формування суджень, оцінок та припущень, які впливають на застосування принципів облікової політики, на суми активів та зобов'язань, доходів та витрат, відображених у звітності, та на розкриття інформації щодо потенційних активів та зобов'язань. Фактичні результати можуть відрізнитися від цих оцінок.

Оцінки та припущення, на яких вони ґрунтуються, регулярно переглядаються. Результати перегляду облікових оцінок визнаються у періоді, в якому вони переглядаються, а також у всіх наступних періодах, на які впливають такі оцінки.

В наш час, головною проблемою із якою зіткнувся при впровадженні міжнародних стандартів фінансової звітності не лише ПАТ «Укрсоцбанк», а й інші банки є розходження вимог нормативно-правових актів, відсутність необхідної ринкової інфраструктури, відсутність підвищення кваліфікації бухгалтерів із питань міжнародних стандартів, тобто не вистачає кадрів для ведення даної звітності ґрунтовно і правильно. Також ПАТ «Укрсоцбанк» являється недостатньо забезпеченим необхідними програмними продуктами для збору інформації та подання її згідно вимог МСФЗ.

Проте, перехід на міжнародні стандарти ПАТ «Укрсоцбанк» забезпечив йому підвищення конкурентоспроможності, залучення нових іноземних інвесторів та закріплення своїх позицій та європейському ринку.

Список використаної літератури

1. Безкоровайна, С. Діяльність відповідно до міжнародної стандартизації бухгалтерського обліку і фінансової звітності: історичний аспект [Текст] / С. Безкоровайна // Міжнародний бухгалтерський облік. – 2010. – №3. – С. 2-12.

2. Звіт ПАТ «Укрсоцбанк» за 2011 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ru.unicredit.com.ua/ip_fininter/params/year.4/. – Назва з домашньої сторінки Інтернету.

3. Дані фінансової звітності банків України [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Національного банку України. – Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/Bank_supervision/index.html. – Заголовок з екрану.